

Primele forme de organizare statală

Schița lecției

1. Obștea sătească
2. Cum au apărut primele forme de organizare statală?
3. Autonomii locale din interiorul arcului intracarpatic
4. Autonomii locale la est de Carpați
5. Autonomii locale la sud de Carpați
6. Autonomii locale la sud de Dunăre

Obștea sătească

- a fost prima formă de comunitate a românilor
- avea un teritoriu bine delimitat
- în cadrul obștii existau două forme de proprietate: cea comună, a tuturor membrilor comunității (pășuni, păduri, ape) și cea individuală (pământul arabil)
- **conducătorul obștii** purta titulatura de **cneaz** sau **jude**

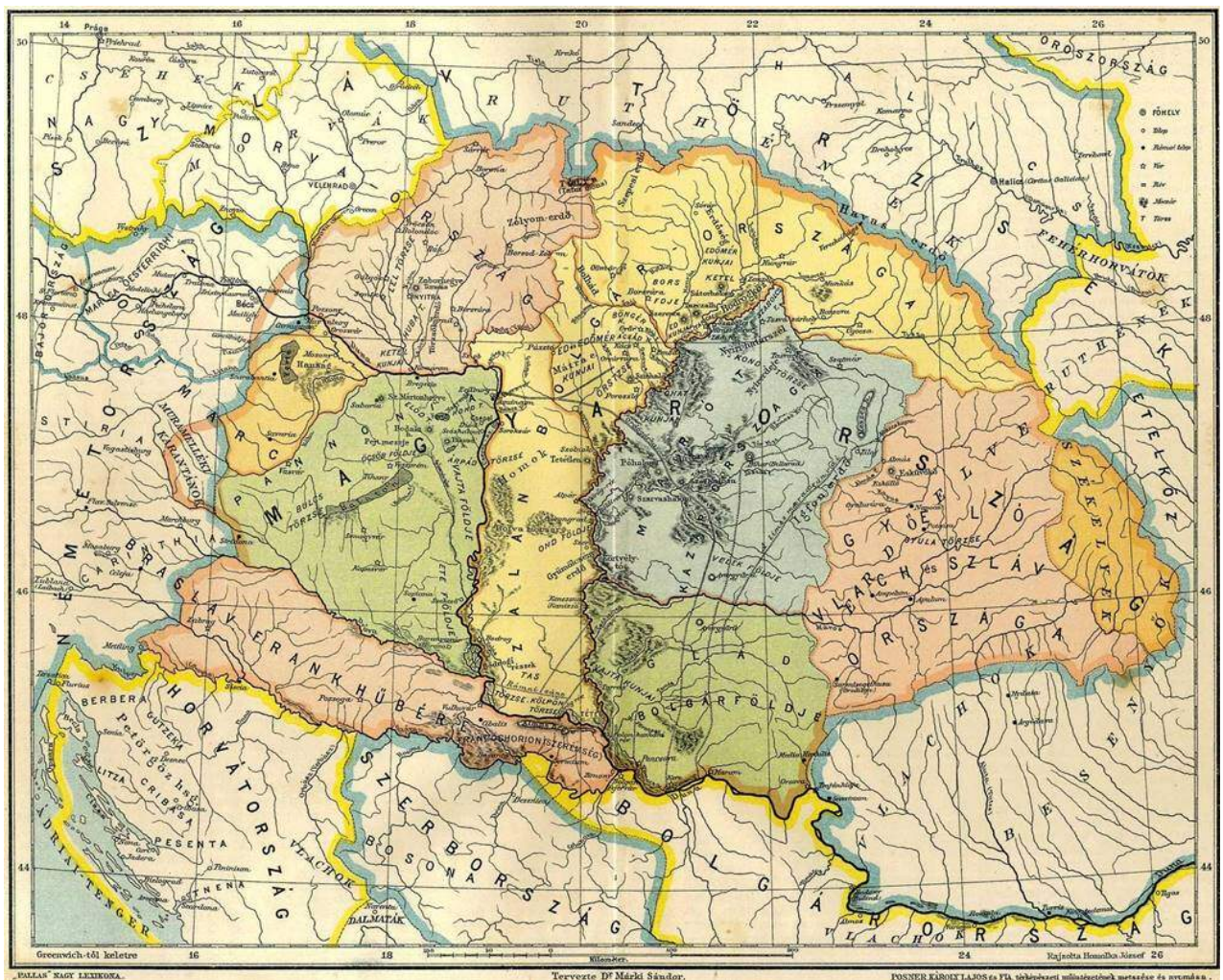
Cum au apărut primele forme de organizare statală?

- cauze: unii conducători de obști sătești au căutat să-și extindă autoritatea, pericolul extern (migratorii), schimburile comerciale, dezvoltarea economică
- Nicolae Iorga a numit aceste forme de organizare statală (formațiuni politice prestatale / autonomii locale) **romanii populare**
- autonomiile locale au avut la bază uniunile de obști

Autonomii locale din interiorul arcului

intracarpatic

- aici au apărut primele formațiuni politice prestatale din spațiul românesc
- **cronica lui Anonymus**, intitulată **Gesta Hungarorum**, menționează pentru secolul al IX-lea existența a trei formațiuni politice românești în spațiul intracarpatic:
 - voievodatul lui Menumorut (în Crișana)
 - voievodatul lui Glad (în Banat)
 - voievodatul lui Gelu (în centrul Transilvaniei)

Voievodatele lui Gelu (teritoriul colorat cu roz), Glad (teritoriul colorat cu verde) și Menumorut (teritoriul colorat cu albastru) | sursa: wikipedia.org

- în secolul al XI-lea, un alt izvor istoric, intitulat **Legenda Sfântului Gerard**, menționează două voievodate românești:

- voievodatul lui Gyula (în centrul Transilvaniei)
- voievodatul lui Ahtum (în Banat)

Voievodatul lui Ahtum | sursa: wikipedia.org

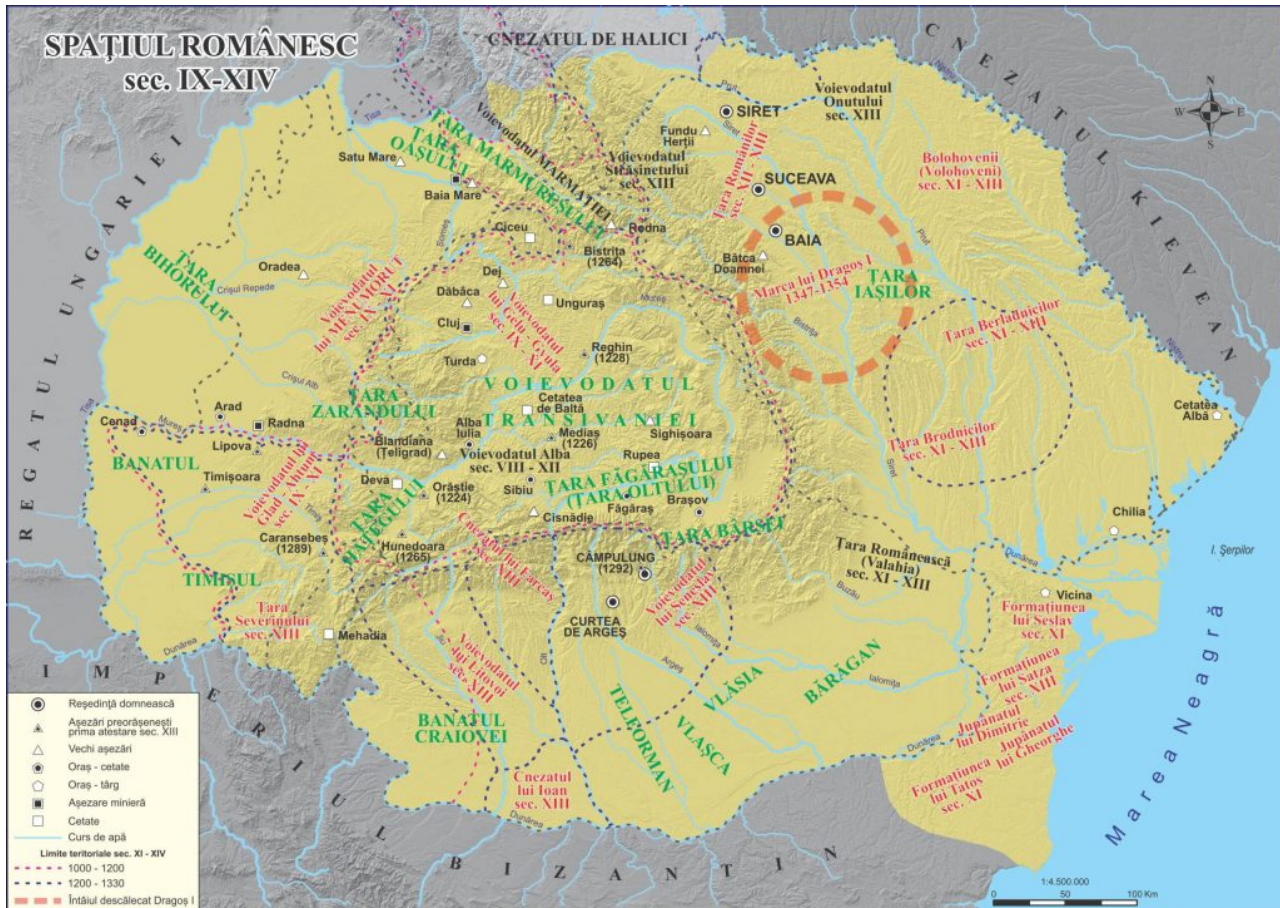
- **Alte exemple de formațiuni politice prestatale:**
 - țări (Țara Oașului, Țara Maramureșului, Țara Zarandului etc.)

Autonomii locale la est de Carpați

Exemple:

- țări (Țara Românilor, Țara Brodnicilor, Țara Berladnicilor)
- codrii (Codrii Cosminului, Codrii Orheiului)
- câmpuri (Câmpurile lui Dragoș și Vlad)
- ocoale (în zonele Câmpulung, Vrancea)
- cobâle (în Dorohoi, Neamț, Bacău, Vaslui)
- ținuturi (Ținutul Onutului)
- mărci (marca lui Dragoș)

Izvoare: cronica lui Nestor

Spațiul românesc între secolele IX-XIV

Autonomii locale la sud de Carpați

Exemple:

- din documentul maghiar numit **Diploma Cavalerilor Ioaniți**, emis în anul 1247, aflăm de existența a cinci formațiuni politice prestatale românești:
 - voievodatul lui Litovoi
 - voievodatul lui Seneslau
 - cnezatul lui Ioan
 - cnezatul lui Farcaș
 - Țara Severinului (Banatul de Severin)

Autonomii locale la sud de Dunăre

Exemple:

- jupânate (Jupânatele lui Dimitrie și Gheorghe)

Izvoare: *Alexiada* de Ana Comnena

Conducătorii acestor autonomii locale, indiferent de titulatura pe care o purtau (jupâni, juzi, cnezi, voievozi), aveau atribuții politice, militare, administrative și juridice.